

SI COMPLIM ELS DEURES DE QUI HI HABITA (Prol 39)

per GABRIEL M. BRASÓ

Sant Benet no pretén pas establir una escola d'ascesi cristiana sinó una escola del servei del Senyor. I el Senyor se'l serveix per fe i per amor. És, doncs, pel camí de la convicció interior, de la força de l'amor que sant Benet vol conduir el seu monjo. A propòsit de l'obediència, el punt més exigent de l'ascesi benedictina, sant Benet diu que els seus monjos són «aquells qui res no s'estimen tant com el Crist» i «aquells qui empeny el deler de pujar a la vida eterna». Sant Benet sap perfectament que en la vida monàstica hi ha moltes «coses dures i aspres a través de les quals es va a Déu» (RB 58). Cal només reflexionar sobre el quart graó de la humilitat, que és a tocar del cim del deseiximent i del despullament a causa «d'aquell qui ens ha estimat». No ignora pas que no es pot iniciar «el camí de salvació, que al començament ha de ser forçosament estret» (Prol), però té cura d'animar el novici per tal que «no abandoni de seguida, esfereït de terror, el camí de salvació» (Prol). I li dona la certesa que si se li presenta «quelcom una mica més rigorós», és per corregir els vicis o per conservar la caritat, i així, «amb el progrés en la vida monàstica i en la fe, s'eixampla el cor i es corre per la via dels manaments de Déu en la inefable dolcesa de l'amor» (Pr). Perquè, quan el monjo arriba en aquesta caritat de Déu, «tot allò que abans observava no sense temença, ho començarà de complir sense cap esforç, com naturalment, pel costum, ja no per por de l'infern, sinó per amor del Crist, pel costum del bé i pel gust de les virtuts» (RB 7).

No hi ha res de més absolut que el desig d'interiorització, d'atenció i de fidelitat a la vida de Déu. Aquesta és, tanmateix, la pedagogia de sant Benet. És el realisme del camí que duu a Déu per la fe i l'amor, enmig dels dos miratges de la laxitud i de la repressió. Sant Benet no imposa observances, però anima el monjo a imposar-se-les ell mateix, quan l'amor de Déu li ho demana. Va molt bé llegir a la llum d'això alguns textos de la Regla: «la pregària ha de ser breu i pura. fora del cas que s'allargués per una efusió inspirada per la gràcia divina» (RB 20). «Creiem que és suficient per a cadascú una hèmima de vi al dia. Aquells, tanmateix, a qui Déu dóna de poder-se'n estar, sàpiguen que tindran una recompensa especial» (RB 40). «Per bé que la vida del monjo hauria de respondre en tot temps a una observança quaresmal, amb tot, com que són pocs els qui tenen aquesta fortalesa, per això invitem... imposar-nos aquests dies alguna cosa de més en la tasca acostumada de la nostra servitud... de manera que cadascú, ultra la mesura que té prescrita, ofereixi alguna cosa a Déu per pròpia voluntat amb goig de l'Esperit Sant... Allò, però, que cadascú ofereix, que ho proposi al seu abat, i faci's amb la seva benedicció i amb el seu consentiment» (RB 49).

És sobretot en l'últim capítol, cim de tota la Regla, on es pot copsar la pedagogia de sant Benet. És un capítol tan discret i sincer com tots els altres. De la seva lectura no cal treure la impressió d'una intenció amagada, sinó descobrir-hi la senzilla lleialtat de l'ànima de sant Benet. Fixem-nos en el que diu: «Hem redactat aquesta Regla perquè, observant-la als monestirs, mostrem que tenim, si més no una honestedat de costums o un començ de vida monàstica. D'altra banda, per a qui s'afanya per arribar a la perfecció de la vida monàstica hi ha els ensenyaments dels Sants Pares, l'observança dels quals porta l'home fins al cim de la perfecció... Tu, doncs, siguis qui siguis, que t'afanyes per arribar a la pàtria celestial, compleix bé amb l'ajut del Crist aquesta mínima Regla que hem redactat com un començament, i aleshores arribaràs, amb la protecció de Déu, als cims més elevats de doctrina i de virtuts que ara recordàvem.

Arribaràs. Aquesta és la promesa de sant Benet al monjo que, «per una honestedat de costums o un començ de conversió, compleix, amb l'ajut del Crist, aquesta mínima Regla». Realment s'afanya cap a la perfecció de la vida monàstica, perquè s'afanya per arribar a la pàtria celestial. Si, per la gràcia de Déu, arribarà en aquells cims de virtut i de contemplació.